

Brusel 10. května 2016
(OR. en)

8728/16

VISA 135
NT 14
ELARG 61

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Odesílatel:	Jordi AYET PUIGARNAU, ředitel, za generálního tajemníka Evropské komise
Datum přijetí:	10. května 2016
Příjemce:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generální tajemník Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2016) 278 final
Předmět:	ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ Třetí zpráva o pokroku Turecka při plnění požadavků plánu na uvolnění vízového režimu

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2016) 278 final.

Příloha: COM(2016) 278 final

V Bruselu dne 4.5.2016
COM(2016) 278 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Třetí zpráva o pokroku Turecka při plnění požadavků plánu na uvolnění vízového režimu

{SWD(2016) 161 final}

1. ÚVOD

Evropská unie (dále jen „EU“) zahájila s Tureckem **dialog o uvolnění vízového režimu** dne 16. prosince 2013, současně s podpisem dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem¹. Dialog o uvolnění vízového režimu vychází z *Plánu pro přechod k bezvízovému styku s Tureckem* (dále jen „plán“), který stanoví požadavky, jež musí Turecko splňovat, aby mohly Evropský parlament a Rada pozměnit nařízení (ES) č. 539/2001 umožňující tureckým občanům, kteří jsou držiteli biometrického pasu, jež vyhovuje normám EU, cestovat do schengenského prostoru na krátkodobou návštěvu (jejíž doba trvání během jakéhokoli období 180 dnů nepřekročí 90 dnů) bez víz. Celkem 72 požadavků uvedených v plánu je zařazeno do pěti tematických skupin (bloků): zabezpečení dokladů, řízení migrace, veřejný pořádek a bezpečnost, základní práva a zpětné přebírání nelegálních migrantů.

Dne 20. října 2014 přijala Komise *první zprávu o pokroku Turecka při plnění požadavků jejího plánu na uvolnění vízového režimu* (dále jen „první zpráva“)². V první zprávě bylo posouzeno plnění jednotlivých požadavků a vydána doporučení za účelem dosažení dalšího pokroku s ohledem na všechny tyto požadavky.

Dne 29. listopadu 2015 se konal summit mezi EU a Tureckem, na němž se obě strany dohodly na způsobech prohloubení spolupráce zejména při zvládnutí syrské uprchlické krize a řešení nelegální migrace. Na summitu přijala turecká strana závazek urychlit plnění plánu, včetně dřívějšího uplatňování všech ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem, s cílem dosáhnout uvolnění vízového režimu do října 2016³. EU tento závazek uvítala.

Dne 4. března 2016 přijala Komise *druhou zprávu o pokroku Turecka při plnění požadavků jejího plánu na uvolnění vízového režimu* (dále jen „druhá zpráva“), která byla doplněna pracovním dokumentem útvarů Komise⁴. Pracovní dokument útvarů Komise popisoval pokrok, jehož Turecko dosáhlo při plnění jednotlivých požadavků od vydání první zprávy, zatímco druhá zpráva obsahovala doporučení za účelem dosažení dalšího pokroku s ohledem na všechny tyto požadavky. Pracovní dokument útvarů Komise obsahoval rovněž posouzení možných dopadů uvolnění vízového režimu pro Turecko na migrační situaci v EU.

Ve dnech 7. a 18. března 2016 se konala zasedání hlav států nebo předsedů vlád zemí EU a Turecka. Posledně uvedené zasedání skončilo prohlášením EU a Turecka⁵ (dále jen „prohlášení“), v němž se uvádí, že „*bude urychleno plnění plánu na uvolnění vízového režimu ve vztahu ke všem zúčastněným členským státům s cílem zrušit vízové požadavky pro turecké občany nejpozději do konce června 2016, a to za předpokladu, že budou splněna všechna kritéria. Turecko za tímto účelem přijme nezbytná opatření ke splnění zbývajících požadavků, aby Komise v návaznosti na požadované posouzení splnění příslušných kritérií mohla do konce dubna předložit příslušný návrh, na jehož základě pak Evropský parlament a Rada mohou přijmout konečné rozhodnutí*“.

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1259_en.htm

² COM(2014) 646 final, zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokroku Turecka při plnění požadavků jejího plánu na uvolnění vízového režimu, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1173_en.htm.

³ Pokud jde o znění prohlášení, které bylo přijato na zasedání hlav států nebo předsedů vlád zemí EU s Tureckem, viz <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/29-eu-turkey-meeting-statement/>.

⁴ COM(2014) 646 final, zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokroku Turecka při plnění požadavků jejího plánu na uvolnění vízového režimu, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1173_en.htm.

⁵ Pokud jde o celé znění prohlášení, které bylo přijato na zasedání hlav států nebo předsedů vlád zemí EU s Tureckem, viz <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>.

Tato třetí zpráva předkládá posouzení plnění požadavků, jak se vyžaduje v prohlášení. Popisuje hlavní kroky, jež Turecko učinilo od vydání druhé zprávy za účelem splnění požadavků uvedených v plánu. Obsahuje rovněž podrobná doporučení k opatřením, která ke dni 4. května 2016 musí Turecko dosud provést, aby splnilo poslední zbývající kritéria plánu a aby mohly Evropský parlament a Rada přijmout legislativní návrh předložený Komisí.

Třetí zprávu doplňuje pracovní dokument útvarů Komise, který u každého požadavku poskytuje faktické informace o aktuálním stavu jeho plnění. Pracovní dokument útvarů Komise zahrnuje rovněž posouzení možného dopadu uvolnění vízového režimu pro Turecko na bezpečnostní situaci v EU.

Třetí zpráva sleduje strukturu plánu, a zabývá se tudíž jednotlivými pěti bloky, přičemž u každého z nich uvádí požadavky, které nejsou dosud zcela splněny, a opatření, jež by mělo Turecko přijmout ke splnění těchto posledních zbývajících požadavků.

2. BLOK 1: ZABEZPEČENÍ DOKLADŮ

Od zveřejnění druhé zprávy dosáhlo Turecko při plnění požadavků stanovených v tomto bloku dalšího pokroku.

Turecké orgány začaly zejména na pilotní úrovni vydávat tureckým občanům nové a bezpečnější průkazy totožnosti obsahující biometrické identifikátory. Nahrazování starých průkazů novými u všech tureckých občanů potrvá přibližně tři roky. Tento proces nyní náležitě probíhá.

Turecké orgány mimoto začaly s členskými státy EU spolupracovat při sdílení informací o padělaných a pozměněných cestovních dokladech. Turecká policie nyní pravidelně a včas vkládá do databáze Dial-doc spravované Interpolem, k níž mají přístup všechny členské státy, informace o padělaných a pozměněných cestovních dokladech, které byly v Turecku zjištěny při hraničních kontrolách. Na hlavních tureckých letištích (na Atatürkově letišti v Istanbulu a na letišti Antalya) zřídila turecká policie zvláštní úřady, které jsou pověřeny výměnou informací a konzultacemi se styčnými úředníky pro přistěhovalce z jednotlivých členských států, pokud jde o podezřelé cestovní doklady nalezené u osob cestujících do EU. Turecká policie mimoto začala nabízet svým příslušníkům zaměstnaným na hraničních přechodech větší možnosti vzdělávání s cílem zvýšit jejich schopnost odhalit padělané doklady, přičemž se pozornost zaměřuje na doklady vydané členskými státy EU.

V důsledku tohoto vývoje nesplňuje Turecko nyní pouze jedno kritérium stanovené v bloku 1, a to požadavek, aby svým občanům vydávalo biometrické pasy, jež jsou v souladu s normami EU stanovenými v nařízení Rady č. 2252/2004, tj. pasy s bezkontaktním čipem, které obsahují nejen podobu obličeje držitele, nýbrž i jeho otisky prstů a které jsou chráněny systémem šifrování Supplementary Access Control (SAC)⁶.

Turecké orgány pracují na technické úrovni, mimo jiné s pomocí projektu financovaného Evropskou unií, na splnění tohoto kritéria po dobu mnoha měsíců. Turecké orgány však sdělily, že z technických důvodů budou schopny toto kritérium plnit teprve od října 2016. Vzhledem k urychlení procesu uvolňování vízového režimu, o němž bylo rozhodnuto na zasedání hlav států nebo předsedů vlád zemí EU a Turecka, není objektivně možné, aby turecké orgány splnily toto kritérium včas.

⁶ Jak je uvedeno v plánu, jakmile bude přiznáno právo na bezvízový styk, bude se vztahovat pouze na turecké občany s biometrickým pasem, který je v souladu s normami stanovenými v nařízení Rady č. 2252/2004.

Turecké orgány však jako s prozatímním řešením uplatňovaným od června 2016 do konce roku souhlasily s tím, že budou svým občanům vydávat pasy, které obsahují jak podobu obličeje držitele, tak i jeho otisky prstů, aby mohli držitelé těchto pasů využívat bezvízový styk, bude-li povolen. Tyto dočasné pasy s krátkou dobou platnosti, které budou vydávány pouze do konce roku 2016, se budou od pasů požadovaných podle daného kritéria lišit pouze v tom, že jejich čip bude chráněn šifrováním Extended Access Control (EAC). Tento systém šifrování je v souladu s normami Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) a až do konce roku 2014 představoval normu i pro Evropskou unii.

Tureckým orgánům se připomíná, že by před zahájením bezvízového styku měly všem členským státům poskytnout rovněž certifikáty umožňující potvrdit pravost informací uložených na čipech tureckých cestovních pasů a číst je.

3. BLOK 2: ŘÍZENÍ MIGRACE

V důsledku řady iniciativ, které turecké orgány postupně zahajují v oblasti správy hranic, řízení migrace, mezinárodní ochrany a vízové politiky, byly všechny požadavky v tomto bloku splněny.

Prostřednictvím opatření v oblasti **správy hranic** se tureckým orgánům podařilo významně snížit počet osob překračujících nelegálně hranice za účelem odchodu z tureckého území na řecké ostrovy. Zatímco v lednu a únoru 2016 činil průměrný denní počet příjezdů 1 987 resp. 1 942, v březnu a dubnu to bylo 852 a 140. Tohoto výsledku bylo dosaženo částečně v důsledku posílených hlídek v pobřežních oblastech a Egejském moři a částečně přijetím přísnějších opatření k omezení vnitřní mobility žadatelů o azyl a uprchlíků v rámci Turecka. Důležitou úlohu při odrazování migrantů od nelegálních odjezdů sehrává i provádění prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016.

V nadcházejících měsících bude důležité, aby turecké orgány vyvíjely i nadále úsilí s cílem zabránit nelegálním odjezdům, včetně boje proti převaděčským organizacím, a aby orgány zůstaly obezřetné, pokud jde o možnost výskytu nových a alternativních migračních tras do EU.

Turecké orgány ratifikovaly dohodu o zřízení tripartitního střediska pro spolupráci na hranicích na hraničním přechodu „Kapitan Andreevo“. Tato dohoda by měla být provedena co nejrychleji. Turecké orgány své řecké protějšky oficiálně informovaly o své ochotě vytvořit zabezpečený komunikační kanál mezi pobřežními strážemi obou zemí. Již byla zahájena diskuse na technické úrovni. Zřízení tohoto komunikačního kanálu by mělo usnadnit sdílení informací o převaděčství migrantů a koordinaci činností v rámci hlídkování na moři.

Turecké orgány přijaly taktéž rozhodnutí o zřízení Střediska pro vnitrostátní koordinaci a společnou analýzu rizik (NACORAC), jehož rozvoj podpoří projekt EU financovaný Evropskou unií. K posílení ostrahy východních tureckých hranic s cílem zabránit neodhaleným překročením hranic přispějí i další projekty financované Evropskou unií, které jsou již naplánovány. Turecké orgány přijaly v neposlední řadě společný kodex chování a protikorupční předpisy vztahující se na zaměstnance orgánů správy hranic.

Rovněž v oblasti **azylu** přijalo Turecko velmi důležitá opatření.

Především Generální ředitelství pro řízení migrace, které je pověřeno správou tureckého azylového systému, nyní vyřizuje neprodleně veškeré nové žádosti o mezinárodní ochranu. Generální ředitelství pro řízení migrace začalo také snižovat množství nahromaděných starých žádostí o azyl, které čekají na posouzení a jejichž celkový počet na konci února dosáhl přibližně 140 000. V důsledku nového aktivního přístupu Generálního ředitelství pro řízení

migrace a uvolnění dalších lidských zdrojů se počet nahromaděných žádostí již snížil na přibližně 100 000 nevyřízených žádostí o azyl na konci dubna. Ačkoli Generální ředitelství pro řízení migrace nyní při vyřizování žádostí o azyl postupuje velmi rychle, není objektivně možné vyřídit všechny zbývající žádosti o azyl do konce června 2016, tj. do cílového data pro ukončení procesu uvolnění vízového režimu stanoveného v prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016. Generální ředitelství pro řízení migrace však vypracovalo a provádí plán, podle něhož má práci dokončit do konce roku 2016.

Turecké orgány dosahují trvale pokroku i při poskytování sociální pomoci uprchlíkům pobývajícím v zemi. Dne 27. dubna 2015 přijala turecká vláda předpis, který žadatelům o mezinárodní ochranu a osobám požívajícím mezinárodní ochrany umožňuje získat pracovní povolení za podmínek srovnatelných s podmínkami, které byly již v lednu 2015 přiznány uprchlíkům ze Sýrie v rámci dočasné ochrany.

Bude důležité, aby turecké orgány s využitím finanční pomoci poskytnuté Evropskou unií a jejími členskými státy, která se od operacionalizace nástroje pro uprchlíky v Turecku zvýšila, v blízké budoucnosti zaváděly opatření usnadňující přístup žadatelů o mezinárodní ochranu a osob požívajících mezinárodní ochrany k sociálním službám, důstojnému bydlení, odborné a jazykové přípravě a aby podporovaly veškeré iniciativy přispívající k jejich sociálnímu začlenění a ekonomické soběstačnosti v turecké společnosti.

V období, o němž se podává zpráva, dosáhly turecké orgány pokroku také v oblasti **řízení migrace**.

Dne 26. dubna 2016 byly schváleny prováděcí postupy a zásady upravující dobrovolný návrat cizinců. Dne 20. dubna 2016 byla ratifikována a vstoupila v platnost dohoda o zpětném přebírání osob s Pákistánem. Turecké orgány navrhly uzavření dohod o zpětném přebírání osob čtrnácti zemím původu nelegální migrace, včetně Afghánistánu, Alžírsku, Bangladéše, Kamerunu, Konga, Eritreje, Ghany, Íránu, Iráku, Maroka, Myanmaru/Barmy, Somálska, Súdánu a Tuniska. S některými z těchto zemí již byla zahájena jednání.

V oblasti **vízové politiky** přijala turecká vláda dne 2. května 2016 nařízení, které stanoví, že občané všech členských států budou moci vstoupit do Turecka bez víz ode dne zrušení vízové povinnosti pro turecké občany. To zajistí ukončení diskriminační vízové povinnosti, jimž dosud podléhají občané jedenácti členských států.

Turecké orgány přijaly rovněž řadu opatření k posílení svého vízového systému vůči zemím, o nichž se usuzuje, že představují vysoké riziko migrace.

Turecké orgány zpřísnily postupy a požadavky s ohledem na vydávání víz tureckými velvyslanectvími, a to přijetím směrnice o zásadách a postupech při posuzování žádostí o víza dne 26. dubna 2016.

Turecké orgány se také rozhodly vyžadovat letištní průjezdní víza od občanů osmnácti zemí (Afghánistán, Bangladéš, Kamerun, Kongo, Demokratická republika Kongo, Eritrea, Ghana, Pobřeží slonoviny, Malí, Myanmar/Barma, Nigérie, Pákistán, Somálsko, Jižní Afrika, Šrí Lanka, Súdán, Uganda), přičemž příslušný předpis začne platit od 1. září 2016.

Mnohem bezpečnější je nyní i turecký systém elektronických víz. Možnost využít tento systém byla omezena na státní příslušníky zemí, které nejsou zdrojem nelegálních migračních toků, nebo na státní příslušníky zdrojových zemí, kteří jsou držiteli platného víza nebo povolení k pobytu vydaného zemí schengenského prostoru nebo USA, Spojeným královstvím či Irskem. Na většině hraničních přechodů v zemi zavedly turecké orgány rovněž zvláštní oddělení, kde odborně vyškolení příslušníci policie ověřují skutečnou existenci těchto víz nebo povolení k pobytu v pasech držitelů elektronických víz.

V nejbližší budoucnosti bude nanejvýš důležité, aby Turecko postupně přizpůsobovalo svůj vízový systém normám EU.

V krátkodobějším horizontu musí turecké orgány soustavně sledovat praktické dopady vyplývající ze skutečnosti, že se seznam zemí s bezvízovým stykem v rámci tureckého systému liší od seznamu vyhotoveného pro vstup do EU, a včas jednat, pakliže se ukáže, že tento rozdíl usnadňuje příjezdy nelegálních migrantů přes Turecko do EU.

V lednu a únoru 2016 uložily turecké orgány poté, co zjistily, že tomu tak je v případě Syřanů a Iráčanů, těmto dvěma národnostem účinnější vízové povinnosti. To přispělo k ukončení vysokých nelegálních migračních toků směřujících do EU. Turecké orgány by měly být připraveny toto zopakovat i v budoucnu a uložit neprodleně vízové povinnosti dalším zemím s bezvízovým stykem, jakmile se ukáže, že mnoho občanů těchto zemí s bezvízovým stykem zneužívá možnost vstoupit do Turecka bez víza. To platí o to více, hrozí-li riziko následné nelegální migrace do EU. Obzvláště důležité jsou příklady Íránu, Maroka a Libanonu, tří zemí s bezvízovým stykem, z nichž se v roce 2015 dostalo do EU přes turecké území 23 087, 7 419 resp. 2 044 nelegálních migrantů.

4. BLOK 3: VEŘEJNÝ POŘÁDEK A BEZPEČNOST

Od přijetí druhé zprávy učinily turecké orgány v rámci bloku 3 mnoho opatření, která vedla k důležitým krokům vpřed.

Turecko zejména přijalo novou strategii a akční plán boje proti organizované trestné činnosti, jež je nyní třeba v plném rozsahu provádět, zejména co se týká opatření, která mají omezit přeshraniční trestnou činnost, jako je nedovolený obchod se střelnými zbraněmi. Dne 18. dubna 2016 přijalo Turecko také novou strategii a víceletý akční plán boje proti nedovolenému obchodu s drogami, jež se vztahují na období 2016–2018. Dne 30. dubna 2016 přijaly turecké orgány i vnitrostátní akční plán boje proti korupci.

Turecko mimoto ratifikovalo Úmluvu Rady Evropy o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskací výnosů ze zločinů a o financování terorismu a přijalo také právní předpisy za účelem přizpůsobení svého vnitrostátního rámce ustanovením této úmluvy. Zásadní je provádění těchto nových právních předpisů v souladu s revidovanou normou Finančního akčního výboru. S pomocí projektu financovaného Evropskou unií posilovaly turecké orgány mezitím kapacity MASAK – turecké finanční zpravodajské jednotky – v oblasti spolupráce s tureckými donucovacími orgány při odhalování a analyzování případů praní peněz a financování terorismu a spolupráce s finančními zpravodajskými jednotkami členských států v této oblasti.

Turecko ratifikovalo rovněž Dodatkový protokol k Úmluvě o předávání odsouzených osob, tři protokoly k Evropské úmluvě o vydávání a jeden protokol k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních, jejichž stranou dosud není.

Turecko dále ratifikovalo Úmluvu Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi a přijalo podzákonný právní předpis týkající se obchodování s lidmi. Turecko ratifikovalo rovněž Úmluvu Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat a protokol k této úmluvě a přijalo zákon o ochraně osobních údajů, který však není zcela v souladu s *acquis* EU.

Turecko přijalo jeden komplexní zákon, který stanoví postupy, jež mají všechny příslušné turecké orgány uplatňovat při plnění mezinárodních závazků Turecka v souvislosti s justiční spoluprací v trestních věcech. Ačkoli tento zákon nestanoví přísné lhůty pro provedení postupů popsanych v zákoně a neobsahuje objektivní a transparentní kritéria pro přijetí či

zamítnutí žádosti o spolupráci, představuje nicméně jednoznačný posun, který by měl zlepšit justiční spolupráci v trestních věcech mezi Tureckem a členskými státy.

Turecko učinilo rovněž konkrétní kroky k zlepšení svých pracovních vztahů s Eurojustem a oficiálně vyjádřilo pevné odhodlání uzavřít co nejdříve dohodu o spolupráci. Do uzavření této dohody bude důležité, aby turečtí úředníci, kteří byli jmenováni jako styční úředníci u agentury, účinně reagovali na žádosti o informace a spolupráci, které obdrží od ostatních stran.

V oblasti justiční spolupráce v občanských věcech ratifikovalo Turecko dne 25. dubna 2016 Haagskou úmluvu z roku 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, jakož i Haagskou úmluvu z roku 2007 o mezinárodním vymáhání výživného na děti a dalších druhů vyživovacích povinností vyplývajících z rodinných vztahů.

Turecko uložilo listiny o ratifikaci všech ratifikovaných úmluv a protokolů s výjimkou dvou výše zmíněných Haagských úmluv a Dodatkového protokolu k Úmluvě Rady Evropy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat, u nichž postup dosud probíhá a měl by být dokončen co nejdříve.

Turecko přijalo taktéž opatření k odstranění problému souvisejícího s prodlevami při uplatňování Haagské úmluvy z roku 1980 o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí. Nejvyšší rada soudců a státních zástupců poté, co shledala, že tyto prodlevy vznikají zejména v odvolacím řízení a souvisejí především se skutečností, že v rámci stávajícího systému jsou všechny opravné prostředky soustředěny u Nejvyššího soudu v Ankaře, vydala dne 25. března 2016 nařízení, kterým se zřizují regionální civilní soudy v Ankaře, Antalyi, Erzurumu, Gaziantepu, Istanbulu, Izmiru a Samsunu. Tyto soudy se budou zabývat opravnými prostředky a začnou fungovat od 20. července 2016.

Navzdory tomuto významnému vývoji je pokrok při plnění požadavků bloku 3 podstatně menší než v blocích 1 a 2. Některé důležité požadavky bloku 3 nejsou dosud plněny. Za účelem splnění těchto zbývajících požadavků se Turecko vybízí, aby přijalo tato opatření:

- pozměnilo nově přijaté právní předpisy o ochraně osobních údajů s cílem zajistit, aby byly v souladu s *acquis* EU, a zejména zaručilo, aby orgán pro ochranu údajů mohl jednat nezávisle a aby do působnosti zákona spadaly činnosti donucovacích orgánů,
- nové právní předpisy o ochraně osobních údajů Turecku umožní ukončit jednání o dohodě o operativní spolupráci s Europolem,
- přijalo právní předpisy, které umožňují přijímat účinná opatření v návaznosti na doporučení Skupiny států proti korupci (GRECO) v rámci Rady Evropy vydaná v jednotlivých kolech hodnocení, zejména právní předpisy o financování politických stran, imunitě, úplatkářství a nezávislosti soudnictví,
- zajistilo justiční spolupráci se všemi členskými státy, včetně rozvíjení pracovních vztahů s jejich styčnými úředníky nasazenými v Turecku, s cílem usnadnit vzájemné pochopení a provádění příslušných postupů, nebo v případě, nejsou-li takovíto styční úředníci k dispozici, prostřednictvím jiné formy komunikace a spolupráce, která je vhodná pro obě strany.

5. BLOK 4: ZÁKLADNÍ PRÁVA

Hodnocení situace v rámci bloku 4 je podobné jako u situace v bloku 3: při plnění řady kritérií bylo dosaženo pokroku, s ohledem na některé zbývající požadavky je však zapotřebí další pokrok.

Dne 6. dubna 2016 přijal parlament zákon o instituci pro lidská práva a rovnosti, který se zabývá mimo jiné diskriminací z etnických a rasových důvodů.

Dne 26. dubna 2016 schválila vláda vnitrostátní strategii a akční plán zabývající se klíčovými překážkami sociálního začlenění tureckého obyvatelstva romského a podobného původu.

Turecké orgány ratifikovaly Protokol č. 7 k Evropské úmluvě o lidských právech a zaslaly informace prokazující, že turecké vnitrostátní právní předpisy již obsahují ustanovení rovnocenná ustanovením vyžadovaným v Protokolu č. 4, který podepsaly bez ratifikace.

Dosud je však třeba se zabývat nejdůležitějším kritériem v bloku 4, tj. kritériem, které požaduje, aby Turecko „*přezkoumalo – v souladu s Evropskou úmluvou o lidských právech (EÚLP) a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), acquis EU a postupy členských států EU – právní rámec, pokud jde o organizovanou trestnou činnost a terorismus, jakož i jeho výklad soudy a bezpečnostními silami a donucovacími orgány tak, aby bylo v praxi zajištěno právo na svobodu a bezpečnost, právo na spravedlivý proces a svoboda vyjadřování, shromažďování a sdružování*“.

Turecké orgány se budou muset tímto kritériem zabývat bezodkladně. V této souvislosti se vyzývají, aby turecké právní předpisy týkající se terorismu lépe sladily s normami EU, Rady Evropy a ESLP a přijaly pokyny k zajištění výkladu soudy, bezpečnostními silami a donucovacími orgány v souladu s těmito normami, a zejména aby lépe sladily definici terorismu s definicí stanovenou v rámcovém rozhodnutí 2002/475/SVV v platném znění za účelem zúžení působnosti směrnice a zavedení kritéria proporcionality.

6. BLOK 5: ZPĚTNÉ PŘEBÍRÁNÍ NELEGÁLNÍCH MIGRANTŮ

Blok 5 představuje oblast plánu, v níž Turecko dosáhlo od vydání druhé zprávy významného pokroku.

To je jednoznačně výsledek závazku, který Turecko přijalo na summitu dne 18. března 2016. Turecko nyní přebírá zpět všechny nelegální migranty, kteří se na řecké ostrovy dostali z Turecka od 20. března 2016. Význam tohoto kroku nelze podceňovat, jelikož významně přispěl k snížení nelegálních migračních toků přicházejících do EU z tureckého území.

Dalším důležitým krokem bylo rozhodnutí posunout na 1. června 2016 vstup v platnost ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem, která se týká zpětného přebírání státních příslušníků třetích zemí a která se měla začít uplatňovat od 1. října 2017.

Turecko uskutečnilo přípravné práce za účelem zavedení elektronického systému pro předávání a zpracování žádostí o zpětné převzetí spolu s členskými státy. Dne 2. května 2016 byl systém otestován na pilotní úrovni.

Turecké orgány přijaly rovněž dokument, který stanoví vnitřní postupy, jež je nutno dodržovat při reagování na žádosti o zpětné převzetí, jak se doporučuje v plánu.

V době vydání této třetí zprávy však nebylo dosud splněno klíčové kritérium v tomto bloku, tj. požadavek, aby Turecko „*v plném rozsahu a účinně provedlo všechna ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem tak, aby bylo dosaženo prokazatelných*

výsledků dokládajících, že postupy zpětného přebírání osob řádně fungují ve vztahu ke všem členským státům“.

Pro neplnění tohoto požadavku existují dva různé důvody.

Co se týká ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem, která se týká zpětného přebírání státních příslušníků obou stran a která jsou v platnosti již od 1. října 2014, tato ustanovení nejsou prosazována systematicky a soudržně všemi tureckými diplomatickými misemi v EU. Dne 27. dubna 2016 vydaly turecké orgány diplomatickým misím pokyny s cílem zajistit, aby v budoucnu byly žádosti o zpětné převzetí vyřizovány v souladu s lhůtami a postupy stanovenými v dohodě a aby byly k dispozici spolehlivé statistické údaje o vyřízených případech.

Na druhé straně, pokud jde o ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem, která se týká zpětného přebírání státních příslušníků třetích zemí, důvodem, proč Komise nemůže v této zprávě prohlásit, že toto kritérium je splněno, je jednoduše skutečnost, že tato ustanovení vstoupí v platnost teprve 1. června 2016.

7. ZÁVĚRY A DALŠÍ KROKY

Ačkoliv na summitu EU a Turecka dne 29. listopadu 2015 již byl pro turecké orgány usilující o uvolnění vízového režimu na podzim 2016 stanoven ambiciózní program, prohlášení EU a Turecka ze dne 18. března 2016 tento proces dále urychlilo. V prohlášení bylo oznámeno, že *„bude urychleno plnění plánu na uvolnění vízového režimu ve vztahu ke všem zúčastněným členským státům s cílem zrušit vízové požadavky pro turecké občany nejpozději do konce června 2016, a to za předpokladu, že budou splněna všechna kritéria. Turecko za tímto účelem přijme nezbytná opatření ke splnění zbývajících požadavků, aby Komise v návaznosti na požadované posouzení splnění příslušných kritérií mohla do konce dubna předložit příslušný návrh, na jehož základě pak Evropský parlament a Rada mohou přijmout konečné rozhodnutí“.*

V návaznosti na novou úroveň angažovanosti a odhodlání tureckých orgánů prokázanou od summitu EU-Turecko konaného dne 29. listopadu 2015 tyto orgány v posledních měsících dále zintenzívnily své úsilí o splnění této podmínky. Komise oceňuje značný pokrok, jehož turecké orgány doposud dosáhly, a vyzývá k urychlenému zintenzívnění úsilí tureckých orgánů při plnění všech požadavků, aby mohl být vízový režim uvolněn do konce června.

Jak je uvedeno v této zprávě, turecké orgány však nebyly schopny tento ambiciózní cíl dosud naplnit, neboť sedm požadavků ze 72 nebylo do dnešního dne splněno. Některé z těchto požadavků jsou obzvláště důležité.

Splnění dvou z těchto sedmi zbývajících požadavků vyžaduje z praktických a procesních důvodů delší časový horizont, což je důvod, proč nemohly být v době zveřejnění této zprávy zcela splněny. Týká se to těchto dvou kritérií:

- modernizace stávajících biometrických pasů tak, aby zahrnovaly bezpečnostní prvky vyhovující nejnovějším normám EU,
- plné uplatňování ustanovení dohody o zpětném přebírání osob mezi EU a Tureckem, včetně těch, jež se týkají zpětného přebírání státních příslušníků třetích zemí.

Komise a turecké orgány se dohodly na praktických způsobech uplatňování těchto kritérií před jejich úplným splněním.

Komise vyzývá turecké orgány, aby po zveřejnění této zprávy urychleně přijaly opatření, která jsou nezbytná pro splnění dalších zbývajících kritérií plánu, konkrétně je třeba:

- přijmout protikorupční opatření uvedená v plánu, tj. zajistit účinná opatření navazující na doporučení Skupiny států proti korupci (GRECO) v rámci Rady Evropy,
- uvést právní předpisy o ochraně osobních údajů do souladu s normami EU, a zejména zajistit, aby orgán pro ochranu údajů mohl jednat nezávisle a aby do působnosti zákona spadaly činnosti donucovacích orgánů,
- dojednat dohodu o operativní spolupráci s Europolem. Toto závisí rovněž na výše uvedených změnách v právních předpisech v oblasti ochrany údajů,
- nabídnout všem členským státům EU účinnou justiční spolupráci v trestních věcech,
- revidovat právní předpisy a postupy v oblasti terorismu, aby byly v souladu s normami EU, zejména lépe sladit definici terorismu s definicí stanovenou v rámcovém rozhodnutí 2002/475/SVV v platném znění za účelem zúžení působnosti definice a zavedení kritéria proporcionality.

Na základě předpokladu, že turecké orgány urychleně a v souladu se závazkem ze dne 18. března 2016 splní zbývající kritéria plánu, předkládá Komise společně s touto zprávou i návrh na změnu nařízení (ES) č. 539/2001, kterou se zruší vízová povinnost pro turecké občany, kteří jsou držiteli biometrických pasů vyhovujících normám EU.

S cílem napomoci společným normotvůrcům při jejich jednání bude Komise i nadále sledovat opatření, která turecké orgány přijmou, aby splnily zbývající požadavky plánu.